

CRITERI INTERPRETATIU DE L'APLICACIÓ DEL CRITERI TERRITORIAL ESPECÍFIC REFERENT ALS SÒLS D'INTERÉS PER A LA RECÀRREGA D'AQUÍFERS EN LA INSTAL·LACIÓ DE PLANTES FOTOVOLTAIQUES, DE L'ARTICLE 10.1.i. DEL DECRET LLEI 14/2020, MODIFICAT PEL DECRET LLEI 4/2022

L'article 10.1.i del Decret llei 14/2020, de mesures per a accelerar la implantació d'instal·lacions per a l'aprofitament de les energies renovables per l'emergència climàtica i la necessitat de la urgent reactivació econòmica, modificat pel Decret llei 4/2022, referit al criteri territorial específic sobre els sòls crítics per a la recàrrega dels aqüífers en la Comunitat Valenciana, per a la implantació de centrals fotovoltaïques expressa el següent:

“Minimitzar l'ocupació de sòls d'interés per a la recàrrega d'aqüífers, no podent implantar-se en els d'alta permeabilitat i bona qualitat de l'aqüífer subjacent, excepte millor coneixement científic disponible o ús de tecnologia apropiada que garantisca la infiltració de l'aigua al subsol.”

Per tant, s'està en el cas d'un dels tipus de sòl denominats crítics pel seu paper en la protecció enfront de riscos naturals i induïts, en aquest cas la potencial pertorbació que poden produir aquestes plantes a la infiltració de recursos hídrics en aqüífers permeables i de bona qualitat. El manteniment en condicions òptimes d'aquest procés ecosistèmic és necessari en un territori on el consum d'aigües subterrànies és el de major pes en l'estructura final del consum hídric, amb quasi el 50% del total i molt per damunt dels recursos superficials. Aquesta situació descrita, juntament amb els efectes ja percebuts del canvi climàtic respecte d'una menor disposició de recursos hídrics en el futur, confereix a aquests sòls crítics un caràcter territorial estratègic de primera magnitud. Aquests sòls crítics han sigut identificats en una cartografia aprovada per la resolució de 12 de juny de 2020, de la Directora General de Política Territorial i Paisatge consultable en el visor de l'Institut Cartogràfic Valencià:

https://visor.qva.es/visor/?capas=spa_icv_orde_sertem_cambio_climatico_permeabilidad

De l'anàlisi de les disposicions del Decret llei 14/2020, del Text Refós de la llei d'ordenació del territori i paisatge, de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, l'acord de 12 de juny citat, o la Guia del Ministeri per a la Transformació Ecològica i el Repte Demogràfic (MITECO) sobre l'elaboració d'estudis d'impacte ambiental de projectes de plantes solars fotovoltaïques i les seues infraestructures d'evacuació (veure informe tècnic adjunt), es dedueix de manera clara que, com a primera consideració, i criteri interpretatiu, **cal evitar implantar plantes fotovoltaïques en els sòls amb elevada permeabilitat i bona qualitat de la massa d'aigua de l'aqüífer subjacent**, la qual cosa suposa la cerca d'alternatives d'implantació quan un projecte de planta fotovoltaïca, tot o en part, se situa sobre sòls que compleixen els requisits esmentats. En aquest sentit les alternatives que es proposen hauran de ser viables ambientalment i, com estableix la guia del MITECO, la disposició dels terrenys en cap cas s'ha de considerar com un condicionant de partida.

No obstant això, es podria admetre de manera excepcional l'ocupació d'aquests sòls crítics, una vegada justificada de manera fefaent la impossibilitat de concretar els límits que li correspon a un municipi en els sòls no afectats per aquest risc. En aquest context, es proposa una ocupació raonable d'aquests sòls, i amb la finalitat de no pertorbar en excés aquest servei ecosistèmic, de fins al 0,5% de la superfície del municipi afectada per aquest risc bé en plantes fotovoltaïques inferiors a 10 ha de superfície, o en parts de plantes de major grandària que se situen sobre aquests sòls sense poder ocupar més d'aquesta superfície de 10 ha. En tots els casos les distàncies entre plantes que, de manera total o parcial, afecten aquests sòls crítics serà de més de 2 quilòmetres.

A més, i per a evitar que aquestes restriccions inviabilitzen la construcció de plantes fotovoltaïques en municipis amb una superfície afectada en gran manera per aquesta mena de sòls, es proposa una ocupació de fins a l'1% d'aquesta superfície municipal afectada i sense criteris limitants de grandària de les plantes. Aquesta proposta, de manera anàloga amb les tècniques normatives de gestió d'altres riscos naturals i induïts, s'aplicarà a aquells municipis que tenen una afecció d'aquest risc superior a les 2/3 parts de la seua superfície, o tinguen fortes limitacions o restriccions que impossibiliten la implantació d'aquests usos, encara que no complisquen el criteri dels 2/3 afectats. S'ha d'aclarir que, la suma d'aquesta mena de sòls crítics i els d'inviabilitat manifesta per a implantar aquestes centrals fotovoltaïques hauran de suposar com a mínim les 2/3 parts de la superfície del municipi, no considerant-se com a inviables els sòls urbans o urbanitzables.

La segona part del criteri esmentat es refereix als termes següents: “... *excepte millor coneixement científic disponible o ús de tecnologia apropiada que garantisca la infiltració de l'aigua al subsol.*”. És a dir, aquesta impossibilitat d'implantar-se en sòls d'elevada permeabilitat i bona qualitat de l'aigua de l'aqüífer subjacent, podria tindre de **manera excepcional** una possible flexibilització atesa una millora del coneixement científic o la imposició d'unes tecnologies adequades que garantisquen l'adequada infiltració en el subsol.

Respecte de la millora de coneixement científic, el més immediat és la modificació de la cartografia de referència d'aquesta mena de sòls la referència dels quals ja es va esmentar anteriorment. Modificar aquesta cartografia suposa elaborar una altra alternativa, que refute o modifique la ja aprovada, amb un major grau de precisió quant a les variables geològiques i hidrogeològiques utilitzades, les metodologies utilitzades i un àmbit que supose com a mínim una unitat ambiental (o hidrogeològica) completa i diferenciada.

Respecte a la segona part, és a dir, l'ús de les tecnologies apropiades que garantisquen la infiltració de l'aigua al subsol, en haver-se ja flexibilitzat la implantació de plantes fotovoltaïques en aquesta mena de sòls crítics per a la recàrrega d'aqüífers, la seua utilitat s'ha d'enquadrar dins de les necessàries mesures correctores per a minimitzar aquesta pertorbació als aqüífers. És a dir, procurar mantindre unes condicions d'infiltració semblants a les existents en el moment anterior a la implantació del projecte. En aquest cas, i després de recopilar diferents guies, articles científics i millors pràctiques, es poden proposar un conjunt no exhaustiu d'aquestes tècniques que s'adequaran a les característiques específiques de cada projecte:

- Incrementar la separació de les files dels panells solars.
- Mantindre la superfície vegetal en tot l'àmbit del projecte i en bones condicions d'infiltració.

- Establir *buffers* amb vegetació fora del límit de la superfície funcional de la central, i aigües avall, que permeten evitar els escolaments cap a zones no aptes per a la recàrrega d'aqüífers. L'amplària del *buffer* dependrà de la grandària de la planta i del pendent del terreny.
- Mantindre en el seu cas els abancalaments del terreny, evitant anivellaments desproporcionats.
- Utilitzar rases de drenatge, llits d'infiltració o basses de recollida d'aigua d'escolament en els punts més baixos de les instal·lacions per a evitar fugides de l'escolament.

Aquestes mesures condicionaran l'informe emés i s'inclouran en el programa de vigilància ambiental del projecte.

LA SECRETARIA AUTONÒMICA DE POLÍTICA TERRITORIAL, URBANISME I PAISATGE